

Berga celebra com un mèrit col·lectiu els 15 anys de la Patum com a patrimoni universal

L'Ajuntament ha homenatjat la trajectòria patumaire de Lola Creu, Josep Cuberas i Josep Noguera en un acte reduït a la Sala de Plens

Els patumaires homenatjats enguany en l'aniversari com a patrimoni mundial. | Pilar Màrquez Ambrós

Berga ha celebrat el 15è aniversari de la proclamació de la Patum com a Obra Mestra del Patrimoni Oral i Immateral de la Humanitat per la Unesco amb un acte realitzat a l'Ajuntament de Berga. Lola Creu, Josep Cuberas i Josep Noguera han estat enguany les persones homenatjades per la seva vinculació amb la festa.

L'alcaldesa de Berga, Montse Venturós, ha obert l'acte destacant que el reconeixement de la Unesco va aconseguir-se fa més d'una dècada gràcies al mèrit col·lectiu de tots els patumaires: "als berguedans i berguedanes, als patumaires d'avui en dia i a tots aquells i aquelles que ens han precedit al llarg de més de 600 anys d'història i han perpetuat la més viscuda de les nostres tradicions", ha afirmat. Venturós ha defensat, a més, que el reconeixement de la Unesco "també ho és d'aquells i aquelles que estimen la Patum i se senten orgullosos de celebrar-la cada any per Corpus".

Venturós ha posat en valor que l'any 2016 l'Ajuntament de Berga va encetar la gravació de 'Vides de Patum', un projecte que recull el testimoni de persones vinculades a la festa a través de vídeos on expliquen els seus records i experiències. Les persones homenatjades d'enguany han rebut un obsequi i una còpia de l'entrevista 'Vides de Patum' que han entregat diversos

representants del consistori i del Patronat de la Patum.

La Sala de Plens de l'Ajuntament de Berga no s'ha pogut omplir com en les grans ocasions per l'aniversari de la Patum com a patrimoni universal, a causa de les actuals restriccions de la Covid-19. Però l'acte sí que ha gaudit del caliu intrínsec de la Patum, perquè ha estat un moment per a què els patumaires homenatjats recordessin aquelles vivències que per a ells fan tan especial el Corpus berguedà.

La data exacta de l'aniversari va escaure's ahir 25 de novembre. L'acte de commemoració s'ha realitzat aquest dijous a la tarda amb presència dels patumaires homenatjats, persones properes a ells, caps de colla, representants polítics de tots els partits, la regidora de Patum, Roser Valverde, el regidor de Patrimoni Cultural, Ivan Sánchez i l'alcaldesa Montse Venturós. També hi han assistit els mitjans de comunicació. La cita de format reduït no s'ha allargat més de 15 minuts, però ha servit per destacar la importància i pes que té el reconeixement de la Unesco per la festa dels sentits i els sentiments.

Lola Creu Aspachs descendeix dels Xamberg, la família que havia tocat el Tabal des del 1826. La Lola té un vincle especial amb el barri vell i els Gegants de la Patum s'alcen perquè pugui tocar-los des del balcó del carrer Buxadé durant la passada del dimecres al migdia. Pel que fa a Josep Cuberas Graells va formar part de diverses comparses de la Patum Infantil durant la seva infantesa gràcies al seu avi i ha acumulat molta expertesa com a saltador de Plens amb més de 200 salts sentits i viscuts des de l'adolescència. Cuberas també ha viscut els canvis que han promogut l'evolució de la festa berguedana i que han convertit el salt de Plens en l'espectacle de foc i multituds que és actualment.

Així mateix, Josep Noguera Canal s'ha dedicat a estudiar la història de Berga dels segles XIX i XX. La seva tasca com a historiador li ha permès formular diverses hipòtesis sobre la Patum mitjançant l'anàlisi del context dels fets històrics referents a la festa.

Entre les paraules dels patumaires que han estat protagonistes d'enguany, Lola Creu ha destacat la seva vinculació amb la Patum i el fet que no recorda haver viscut abans un any sense la festa, ni tan sols durant la dictadura. "Una vegada l'alcalde Noguera va dir de no fer-la, plovia a bots i barrals, però tots els berguedans vam anar al Cine Catalunya i ell va acabar donant-nos permís", ha assegurat. Per a Josep Cuberas, les comparseries de la Patum "són les millors de Catalunya, no n'hi cap altres com aquestes i és gràcies a això que podem fer-la". Cuberas ha destacat el treball que hi ha darrere dels salts de Plens. "És fabulós", ha recalcat.

Finalment, l'historiador Josep Noguera ha recordat que el tinent d'alcalde de l'any 1885, Manuel Pla Farriols, va ser clau per a la potenciació de la Patum fa més d'un segle. "La Patum no estava estructurada de cap manera i tothom feia una mica el que volia: es van fer uns Plens un any per Carnaval, portaven els Gegants a ballar els diumenges a la tarda, etcètera. A partir de la introducció de la música i perquè aquest tinent d'alcalde tenia l'autoritat per fer-se escoltar, això va canviar molt", ha exposat.

L'historiador també ha alertat que el coronavirus "pot canviar molt les coses" a partir d'ara. "Sempre deia que la Patum seria sempre el que volguessin els berguedans, ara no n'estic tan segur perquè d'aquesta pandèmia poden sortir unes normes de comportament quant a aglomeracions de gent. La Patum no es morirà; però, el com evolucionarà, dependrà de les circumstàncies", ha opinat.

Acte de format reduït a la Sala de Plens de l'Ajuntament de Berga. Foto: Pilar Màrquez Ambròs

La regidora de Patum, Roser Valverde, ha admès que l'acte del 15è aniversari ha estat "una mica descafeïnat" per la situació de pandèmia. No obstant això, ha subratllat que "estem molt contents que la Patum tingui aquest reconeixement i seguim treballant fort perquè sigui una festa viva i la puguem dignificar molt més".

El Corpus de 2021, un horitzó incert i canviant

La regidora Valverde ha apuntat que un cop hagi passat Nadal, es posaran en contacte amb la Generalitat per parlar sobre la Patum de 2021. "Evidentment és una situació incerta, molt complicada i canviant. Entenem que serà molt difícil", ha expressat.

Aquest dimecres, el departament de Cultura de la Generalitat va fer una piulada felicitant la Patum per l'efemèride de ser patrimoni universal. Valverde ha explicat que la relació amb el Govern català és bona ara mateix i que abans de l'esclat de la Covid-19 s'havia arribat a "una bona entesa" per fixar un acord econòmic pel finançament de la festa, una assignatura pendent de la Generalitat amb Berga que malauradament la situació d'emergència sanitària va aturar. "Esperem que en puguem recuperar el fil ben aviat", ha desitjat.

Aquests 15 anys han servit per posar la Patum en el punt de mira del Govern català com a festa universal del patrimoni cultural català, si bé des del consistori s'admet que no ha estat senzill i que encara hi ha feina per fer en aquest sentit. "S'ha pogut treballar des d'una perspectiva més àmplia, s'ha pogut tibar més perquè la Generalitat hi participi activament, però ha costat molt i continuem en camí de treballar-ho", ha reconegut Valverde.

Lola Creu en rebre l'obsequi de mans de representants del consistori i del Patronat de la Patum. Foto: Pilar Màrquez Ambrós

Josep Cuberas, que porta fets més de 200 salts de Plens, durant l'acte d'homenatge. Foto: Pilar Màrquez Ambròs

L'historiador Josep Noguera en l'acte d'aquesta tarda a la Sala de Plens. Foto: Pilar Màrquez Ambrós